60

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИНИНГ ЗАРБДОР ВАХТАСИДА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 51 (5912).

12 МАРТ ШАНБА

1977 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

Янгийўл пойафзал фабрикасида шу кунларда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун социалистик мусабақа қизғин авж олди. Корхона коллективи байрам арафасигача икки йиллик план топшириқларини бажаришга ва планга қўшимча 50 минг жуфт пойафзал тайёрлаб беришга қарор қилган. Суратларда: (чапдан) маҳсулотларни Сифат белгиси билан тайёрлайдиган 5-цехнинг илғор ишчиларидан Акбар Жумагулов ва Ҳалим Исмоилов маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқдалар; донгдор бичиқчилардан Ш. Мирзаалиева иш устида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР ТОПШИРИЛДИ

Кеча Қуйи Чирчиқ районидаги «Огонёк» совхоз-заводида коллективга КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи топширилди. Ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун, ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасидаги ғалабаси учун коллектив ана шу фахрли мукофотга сазовор бўлган эди.

Юксак мукофотни Тошкент область ижроия комитетининг раиси П. Ю. Юсупов топширди.

* * *

9 март куни Олмалиқ шаҳрида Ленин орденли ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли В. И. Ленин номидаги Олмалиқ кон-металлургия комбинати коллективига КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини топширишга бағишланган йиғилиш бўлди. Коллектив бу байроқ билан ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йил халқ хўжалик планларини муваффақиятли бажариш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасидаги ғалабаси учун тақдирланган эди.

Юксак мукофотни Тошкент область партия комитетининг секретари Н. И. Малихин топширди.

* * *

10 март куни Тошкент область партия комитетининг секретари А. М. Хўжаев ТашГРЭС коллективига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини топширди. Корхона меҳнаткашлари 1976 йилги социалистик мусобақада юқори натижаларга эришганлиги учун ана шу юксак мукофотга сазовор бўлган эдилар.

ТашГРЭС коллективи 1977 йилда социалистик мусобақани ўтказиш тўғрисидаги КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қарорини, КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарорини ўрганиб чиқиб ва маъқуллаб, юксак мажбуриятлар қабул қилди. Бу йил истеъмолчиларга планга қўшимча 40 миллион киловатт соат электр энергия юборилади, 3300 тонна қимматбаҳо ёнилғи иқтисод қилинади. Бу йилги қиш қаттиқ келган кунларда станция ходимлари барча истеъмолчиларни электр энергияси билан тўла таъминлаш учун жуда яхши меҳнат қилдилар.

Ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йили план ва мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун ўтказилаётган социалистик мусобақада КПСС XXV съезди делегати, энергоблоклар старший машинисти Ю. Муслимов, Ўзбекистон Компартияси XIX съезди делегати, электромонтёр Н. Жабборова, энергоблоклар машинистлари Г. Исмоилов, С. Орлов, ишчилардан С. Раҳматуллина, В. Царевский ва бошқалар яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар.

ВАТАН МУКОФОТИ ЯНГИ ЮТУҚЛАРГА ЧОРЛАЙДИ

11 март куни Тошкентда республика партия, совет, касаба союз ва комсомол активининг Ўзбекистон ССРга КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини топширишга бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йилги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларига кўра республикамиз шу мукофотга сазовор бўлди. Йиғилишда саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг пешқадамлари ва новаторлари, партия, совет ва жамоат ташкилотлари, корхоналар ва қурилишлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, маданият арбоблари иштирок этдилар.

Ўзбекистон меҳнатчилари сурункасига тўрт йилдан бери шу қадар фахрли мукофот билан тақдирланаётганлиги уларнинг КПСС XXV съезди қарорларини муваффақиятли равишда амалга ошириш, ўнинчи беш йиллик топшириқларини барвақт бажариш учун олиб борилаётган ва ҳамма учун муштарак бўлган ишга салмоқли ҳисса қўшаётганликларининг умумхалқ эътирофи белгисидир.

Республика саноати маҳсулот реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш йиллик программасини муддатидан илгари бажарди. Меҳнат унумдорлигини ўстириш кўрсаткичлари оширилди, маҳсулот сифати, асбоб-ускуналардан фойдаланиш яхшиланди. Капитал қурилиш ҳажми кенгайиб бормоқда. Республика пахтакорлари қаҳрамонона меҳнат қилдилар. Ўтган йилги мураккаб шароитда улар мислсиз кўп миқдорда пахта етиштириб, умумиттифоқ хирмонига 5 миллион 338 минг тонна «оқ олтин» топширдилар. Ғаллакорлар ва шоликорлар, чорвадорлар, боғбонлар, соҳибкорлар ҳам яхши ишладилар

Йиғилишни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов очди.

Содиқ ленинчи, ҳозирги замоннинг атоқли сиёсий ва давлат арбоби, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси гулдурос қарсаклар остида фахрий президиумга сайланади.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири Б. И. Гостев топширди. У Ўзбекистон меҳнаткашларини юксак мукофот билан табриклаб, республика ишчилари, колхозчилари, зиёлиларига КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг самимий саломини ва эзгу тилакларини топширди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиевга сўз берилади. У республиканинг социалистик экономикани ривожлантиришдаги муваффақиятларига юксак баҳо берилганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, республиканинг барча меҳнаткашлари номидан партия ва ҳукуматга, шахсан Леонид Ильич Брежневга, ССР Иттифоқи ҳукуматига, ВЦСПС ва комсомол Марказий Комитетига самимий миннатдорчилик изҳор этади

Йиғилишда сўзга чиққан Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари В. А. Ҳайдуров, Тошкентдаги электрон техника заводининг мастери А. Соипов, Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг бригадири А. Кан, Оржоникидзе районидаги «Красний водопад» экспериментал базасининг сут соғувчиси В. Ф. Поливода, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев юксак мукофот учун партия ва ҳукуматга астойдил ташаккур билдирдилар. Нотиқлар республиканинг муваффақиятлари — Коммунистик партия, унинг Марказий Комитети ва Сиёсий бюроси, шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежнев ташкилотчилик фаолиятининг, улар Совет Ўзбекистонини равнақ топтириш тўғрисида кун сайин оталарча ғамхўрлик қилаётганликларининг натижасидир, деб таъкидладилар. Ўзбекистон меҳнатчиларининг муваффақиятлари — СССР халқлари бутун кўп миллатли аҳил оиласи эришган жуда катта ютуқларнинг таркибий қисмидир.

Республика жуда катта муваффақиятларга эришди. Аммо партия эришилган натижалар билан кифояланиб қолмаслик керак, мавжуд камчиликларни қунт билан бартараф этиш, халқ хўжалигини янада ривожлантириш, резервлар ва имкониятлардан тўлиқроқ фойдаланиш лозим, деб таълим беради. Партия Марказий Комитети 1976 йил октябрь Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарори совет кишиларини шунга даъват этади.

Юксак мукофотдан руҳланган Ўзбекистон меҳнаткашлари беш йилликнинг иккинчи йили учун олинган оширилган социалистик мажбуриятларни шараф билан бажаришга азму қарор берганлар, деб таъкидлашди нотиқлар. Шу кунларда саноат ходимлари йиллик планни муддатидан илгари, 22 декабргача бажариш ва қўшимча равишда тўрт юз миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш учун бутун кучни ишга солмоқдалар. Қишлоқ меҳнатчилари ўтган йилги рекорддан ўзиб кетиб, Ватанга 1977 йилда камида 5 миллион 360 минг тонна «оқ олтин» беришга, деҳқончилик ва чорвачиликнинг барча маҳсулотларини етиштиришни анча кўпайтиришга қарор бердилар.

«Яхшироқ ишлаймиз, самарадорлик ва сифатни оширамиз!» деган шиор остида мусобақани авж олдирган Москва ва Ленинград илғор корхоналари коллективларининг ташаббуси республиканинг ҳамма жойларида қўллаб-қувватланди. Меҳнат коллективлари уч ярим-тўрт йиллик топшириқни совет ҳокимиятининг юбилейи кунигача бажариш ва ўнинчи беш йилликда икки беш йиллик планни туғаллаш учун кураш ташаббусини бошлаган саноат ва қурилиш илғорларининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланган қимматли ишларига бажонидил қўшилдилар. Ўзбекистон меҳнат аҳли Бутуниттифоқ ленинча Коммунистик шанбалигига завқ-шавқ билан тайёргарлик кўрмоқда.

1977 йилнинг дастлабки икки ойи якунлари халқ хўжалиги тармоқлари планларини ошириб бажарганлиги, колхоз ва совхозлар кўкламги дала ишларига актив ҳозирлик кўраётганлиги, хўжалик ва маданий қурилишдаги муваффақиятлар республика беш йилликнинг иккинчи йилини яхши бошлаганлигидан далолат бериши йиғилишда қайд этиб ўтилди. Юксак иш суръатини бутун йил бўйи давом эттириш ва ривожлантириш ғоят муҳимдир. Мукофот янада зўр ғайрат билан, икки ҳисса ва уч ҳисса ортиқ ғайрат билан ишлашга, Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бутун кучни ишга солишга, 1977 йил топшириқларини, бутун беш йилликни муваффақиятли бажаришга ундайди.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Г. Анисимкин, Й. Р. Қурбонов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Маҳмудов, Э. Б. Нордман, Г. М Орлов, С. У. Султонова, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, С. Мамарасулов, М. Д. Мухортов, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМСОМОЛ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Кеча Тошкент область комсомол комитетининг пленуми бўлди.

Механизатор кадрлар тайёрлаш тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев кўрсатмаларининг бажарилиши ва ёш маккажўхорикорлар олдида турган вазифалар тўғрисида Тошкент область комсомол комитетининг биринчи секретари Ш. Н. Бобоев доклад қилди.

Область комсомол комитетининг иккинчи секретари В. А. Лозицкий комсомол ҳужжатларини алмаштириш якунлари ва комсомол ишлари самарадорлиги ва сифатини янада ошириш юзасидан комсомол комитетларининг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Пленум Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан область комсомол комитетининг тадбирларини тасдиқлади.

Пленум ишида Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғ. Ғафуржонов, Тошкент область партия комитетининг секретари А. И. Икромов қатнашдилар.

ТЕЗ ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК

Республикадаги қурилиш ва монтаж ташкилотларининг коллективлари Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган умумхалқ социалистик мусобақасига актив қўшилдилар. Бу коллективлар 1976 йилнинг январь-февраль ойларидагига нисбатан кўп капитал маблағ ўзлаштирдилар ва қурилиш-монтаж ишларини кўп бажардилар.

Республикадаги асосий пудрат министрликлари ва идораларининг ишини қуйидаги кўрсаткичларда ҳам кўриш мумкин:

	планнинг бажарилиши процент ҳисобида: январь-февраль ойларида	планнинг бажарилиши процент ҳисобида: февраль ойида	1977 йилнинг январь-февраль ойларида 1976 йилнинг январь-февраль ойларидагига нисбатан
Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	100,1	100,1	105,1
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиш министрлиги	97	94	99,7
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	102	102	99,6
«Главташкентстрой»	100,6	100	102
«Узколхозстрой»	104	105	99
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	100,6	99,5	102
«Узглавводстрой»	103	104	95
Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министрлиги	106	111	98
«Главсредазирсовхозстрой» [Ўзбекистон ССР территорияси бўйича]	102	98	100,8

Ана шу кўрсаткичлардан кўриниб турганидек, баъзи министрликлар ва идоралар ўз зиммаларига олган мажбуриятларнигина эмас, шу билан бирга давлат планларини ҳам уддалай олмадилар, ўтган йили эришилган иш суръатларини пасайтириб юбордилар.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги, шунингдек унинг Қорақалпоғистон АССРдаги 12-трести, Хоразм областидаги 21-трести, Сирдарё областидаги 22-трести, Тошкент областидаги 23-трести ва Андижон областидаги 24-трести икки ойлик планни бажармадилар. Бу министрлик шу йилнинг январь ойидагига нисбатан ва ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан қурилиш суръатларини пасайтириб юборди.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой», республика Қурилиш министрлигининг Гулистондаги 7-трести, Фарғонадаги 8-трести, Намангандаги 10-трести, Термиздаги 165-трести, «Узградострой» бирлашмаси, шунингдек республика Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг 93-трести февраль ойи планини бажара олмадилар.

Область, шаҳар ва район партия комитетлари, қурилиш ва монтаж министрликлари ва идораларининг коллегиялари қолоқ трестлар, қурилиш бошқармалари ва механизациялашган кўчма колонналарининг иши билан жиддий шуғулланишлари, уларнинг қолоқлигини тугатиш юзасидан тадбирлар комплексини белгилаб, амалга оширишлари, уларга зарур ёрдамни кўрсатишлари лозим.

Коллективларнинг асосий эътибори, куч ва маблағлари биринчи кварталда ишга туширилиши лозим бўлган барча объектларнинг сўзсиз фойдаланишга топширилишини таъминлашга қаратилиши керак.

Буюртмачи министрликлар ва идоралар объектларни етишмаётган асбоб-ускуналар, кабель маҳсулоти, махсус материаллар билан қисқа муддатларда комплектлаш тадбирларини кўришлари зарур.

Трестлар, бошқармалар ва механизациялашган кўчма колонналарнинг бошланғич партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ташкилотчилик ва сиёсий ишларни кучайтиришлари, социалистик мажбуриятларни бажариш учун, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган социалистик мусобақани кенг авж олдиришлари лозим.

16 АПРЕЛЬ — КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК

ИШ ҲАҚИ — БЕШ ЙИЛЛИК ФОНДИГА

ЯНГИЙЎЛ пахта тозалаш заводининг ишчи ва хизматчилари коммунистик шанбаликка пухта тайёргарлик кўришмоқда. Корхонада бўлиб ўтган кўп кишилик митингда шанбаликда қилинадиган ишлар бамаслаҳат режалаштириб олинди.

Шанбалик куни корхонанинг асосий касблардаги барча ишчилари ўз станок ва машиналари олдида меҳнат қиладилар. Ёрдамчи касблардаги ишчилар ҳамда хизматчилар завод территорияси ҳамда атрофини ободонлаштириш ишлари билан шуғулланишади. Ишлаб чиқариш цехлари олдидаги ҳовлиларга кўплаб гул кўчатлари, манзарали ва мевали дарахт кўчатлари ўтқазилади. Шанбалик ўтказишга бағишланган митингда сўзга чиққан электрик Баҳром Комилов, машинист Александра Қодирова, ремонтчилар бригадасининг слесари Геннадий Федорович, созловчи Аҳмаджон Мамажоновлар меҳнат байрами кунида смена нормаларини 120—140 процентга етказиб бажаришга аҳд қилдилар. Шанбаликда тушган 2500 сўм маошни ўнинчи беш йиллик фондига ўтказишга аҳд қилинди.

Т. НАЖМИЙ.

ХАЛҚАРО ТИНЧЛИК УЧУН

ПОЙТАХТИМИЗ НИНГ йирик саноат корхоналаридан ҳисобланган «Компрессор» заводи ишчи-хизматчилари ва инженер-техник ходимлари ўзларининг кўплаб ажойиб меҳнат анъаналарига эгадирлар. Завод коллективи 19 ва 26 февраль кунлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги муносабати билан зарбдор вахтада туриб халқаро тинчлик фонди учун меҳнат қилди.

Шу куни корхонанинг бир қатор цех ва бригадалари ишлаб чиқаришда юқори кўрсаткичларга эришдилар. Жумладан илғор ишчилардан Г. Курилов, А. Волков, Л. Бондарчук, Г. Расулов ўртоқлар ҳар кунгидан унумли меҳнат қилиб, смена топшириқларини 140—150 процентдан адо этдилар. Шу кунларда тушган иш ҳақи Халқаро тинчлик фондига ўтказилди.

А. ЮНУСМУҲАМЕДОВ.

Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхознинг А. Мамарасулов бошлиқ бригадаси сабзавоткорлари юбилей йилида оширилган мажбурият олиб меҳнат қилмоқдалар. Улар байрамгача шаҳарликлар дастурхонига 1 минг 50 тонна сабзавот ва мева етказиб беришга аҳд қилишди. Ҳозир бригада далаларида кўкламги дала ишлари қизғин давом этмоқда. Колхозчилар ҳосилни эрта етиштириш мақсадида карам ва помидор кўчатларини полиэтилен плёнкаси остига экдилар. Эрта экилган карам барқ уриб ривожланмоқда. Суратларда: бригада аъзоларидан бир гуруҳи; (ўнгда) бригада далаларининг кўриниши.

Л. Аракелян ва И. Маргарян фотолари.

ОКТЯБРЬ САРИ ҚЎЙИЛГАН ҚАДАМ

РОССИЯДАГИ Февраль буржуа-демократик революциясининг аҳамиятига ҳозирги замон тадқиқотчилари турлича баҳо берадилар.

Масалан, Ғарбда кўпгина тадқиқотлар босилиб чиққан бўлиб, уларнинг муаллифлари Февраль революцияси гўё барча синфлар, рус жамияти ҳамма табақаларининг «якдил» иши бўлиб, у Октябрга ҳеч қандай алоқадор эмас, деган эски гапни турлича кўринишларда қайтарадилар. Ана шундай кишилар талқинига кўра, Октябрь социалистик революцияси гўё «бир группа исёнчилар» қўли билан амалга оширилган эмиш ва у Февраль инқилобининг ютуқларини «йўққа чиқарган» эмиш. Худди шу тадқиқотчиларнинг ёзишича, агар рус халқи буржуа демократиясининг ютуқлари билан чекланиб, олға қараб бормаганида кўнгилдагидек иш бўлар эмиш. Қисқача қилиб айтганда, бу тарихчилар ўзлари учун буржуа давлатини, буржуа турмуш тарзини намуна қилиб оладилар ва ана шу схемага Россиядаги революцион воқеаларни солишга уринадилар. Аммо бундай бир ёқламалилик фанга тамомила ётдир.

Совет тарихчилари эса аксинча бу масалага тамомила қарама-қарши нуқтаи назарда туриб ёндошадилар. Яъни, улар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасида Февраль революциясининг қандай роль ўйнаганлигига асосланадилар. Улар, ҳақиқатда ҳам содир бўлганидек, Февраль революцияси — Россия ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлари сиёсий ҳокимиятни қўлга олиш учун олиб борган курашининг биринчи босқичи деб ҳисоблайдилар. Революциянинг биринчи босқичи эса муқаррар равишда иккинчи босқичга ўсиб ўтди. Бошқача қилиб айтганда, синфий курашнинг мантиқи самодержавие устидан қозонилган ғалабадан буржуа ва помешчиклар устидан қозонилган ғалабага етаклади. Ленин ҳайратланарли башорат билан 1905—1907 йиллардаги биринчи рус революцияси давридаёқ ана шу босқични олдиндан кўрган эди. У мустабид ҳокимликнинг ағдарилиши ва буржуа республикаси доирасида демократик эркинликларнинг қўлга киритилишини пролетар революциясининг зарур ва муҳим шарти, деб қаради.

Нима учун пролетариат сиёсий ҳокимиятни февраль ойида эмас, балки октябрь ойида қўлга кирита олди? Бу саволга жавоб беришдан аввал 1917 йилнинг тарихий воқеалари қандай шароитда содир бўлганлигини ҳисобга олиш керак.

Масалан, шуни кўздан қочирмаслик лозимки, Улуғ Октябрь социалистик революциясига қадар меҳнаткаш омма ҳокимиятнинг тайёр аппарати сифатида Советларга эга бўлиб, улар февраль ва октябрь ойлари ичида амалда ташкил қилинган эди. Октябрь ойига келиб Ленин партияси ўз сафларида февраль кунларидагига нисбатан ўн баравар кўп, Петроградда эса ҳатто 25 баравар кўп аъзони бирлаштириб турарди. Октябрь ойида омманинг уюшқоқлиги ҳам бекиёс юқори даражада эди. Ниҳоят, энг муҳими шунда ҳам эдики, Октябрь революцияси В. И. Лениннинг бевосита раҳбарлиги остида амалга оширилди, Февраль революцияси кунларида эса доҳий ҳали эмиграцияда эди.

1917 йил февралига қадар рус ва революцион ишчилар ҳаракати муайян революцион тажриба тўплаган эди. Аммо, февраль ойидаги воқеаларга фақат шу тажриба нуқтаи назаридангина расман ёндошиб бўлмайди. Тарихдаги воқеалар ҳамиша ўзига хос бўлиб, улар ҳеч қачон аввалги кўринишда такрорланмайди. 1917 йил февралидаги воқеалар 1905—1907 йиллардаги революцион ларзалардан кўп жиҳатдан фарқ қиларди. Февралдаги воқеалар биринчи рус революциясига нисбатан тамомила бошқача вазиятда авж олди. Аввало, Февраль революцияси биринчи жаҳон уруши шароитида амалга ошди. Бу пайтда катта ёшдаги аҳолининг кўп қисми армия сафида бўлиб, табиийки, қурол омманинг қўлида эди. Албатта, Россия ишчилар синфининг революцион анъаналарини, унинг синфий кураш тажрибасини ҳам ҳисобга олиш зарур. 1905—1907 йиллардаги революцияни ҳам, 1917 йилдаги Февраль революциясини ҳам амалда бир авлоднинг ўзи амалга оширди.

Айниқса, Россияга катта таъсир қилган биринчи жаҳон уруши самодержавиенинг бутунлай чириб битганлигини намойиш қилди, халқнинг моддий ва маънавий кучларини ҳолдан тойдирди, мамлакатда революцион ситуацияни вужудга келтирди. Ишчилар ҳаракати кескин даражада кучайди. Масалан, 1916 йилда 1500 иш ташлаш рўйхатга олинди. Ишчилар ҳаракати таъсирида солдатларнинг чиқишлари ҳам авж олди, қишлоқда синфий кураш ўткирлашди. Россиянинг эзилган миллатлари ҳам ҳаракатга келди.

РОССИЯДА ФЕВРАЛЬ РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА

1917 йил февралига келиб, мамлакатда, айниқса, Петроградда танглик сўнгги чегарага бориб тақалди. 23 февраль, Халқаро хотин-қизлар куни, Петроград большевиклар комитети чақириғи билан оммавий-сиёсий стачка бошланди, унда 120 минг ишчи қатнашди. Эртаси кун пойтахтда 200 мингга яқин киши ишга чиқмади. 26 февраль куни ишчилар большевиклар даъвати билан сиёсий стачкадан қўзғолонга ўтдилар ва у 27 февраль куни бутун шаҳарни қамраб олди. Қўзғолончилар қурол-яроғ омборларини эгаллаб, қуролланиб олдилар. Солдатлар ҳам қўзғолончиларнинг тарафига ўтди. бу эса кўп жиҳатдан революциянинг ғалабасини таъминлади. Петроград кўчалари ва майдонларидаги ишчи ва солдатларнинг бу жанговар бирлиги ягона революцион ташкилот — ишчи ва солдат депутатлари Совети ташкил қилинишига олиб келди.

Пойтахтда революциянинг ғалабаси шундай бир учқун эдики, ундан бутун мамлакатга тарқалган революцион кураш аланга олиб кетди. Ҳамма губернияларда ва уезд шаҳарларининг кўпчилигида революцион ҳокимият органлари — ишчи ва солдат депутатлари Советлари тузилди. Улар халқ хоҳиш-иродасини ифодалаб, саккиз соатлик иш куни жорий қилдилар, эски полицияни тарқатиб юбордилар, корхоналар ва жамоат тартибини сақлаш учун қуролли отрядлар ташкил қилдилар, завод ва фабрикаларда ишчи назоратини ўрнатиб, озиқ-овқат таъминотини ўз қўлларига олдилар.

Ҳозирги вақтда ғарб тарихчилари фикрича жамоатчилик фикрининг халқ революцион интилишларининг ифодачиси деб атаётган буржуазия синфи эса қандай қилиб бўлса ҳам халқнинг қаҳр-ғазабига дучор бўлган Николай II ўрнига, «оммабоп» ва «қобил подшо»ни қўйиб, амалда монархияни сақлаб қолишга интилади.

Буржуазия халқ инқилобидан жуда қўрқар эди, худди шу халқ инқилобини зўрлик билан бартараф қилиш мақсадида унга монархия керак эди. Аммо унинг бу найранги пучга чиққач, буржуазия ҳокимиятни ўз қўлига олишга қарор қилди, революцион воқеалар чуқурлашувига йўл қўймаслик ниятида шундай иш кўрди. Октябристлар ва кадетларнинг буржуа партиялари меньшевик ва эсерлар партиялари томонидан ҳар тарафлама қўллаб-қувватланди. Ана шу партияларнинг битими асосида Вақтли буржуа ҳукумати тузилди ва у 1917 йил октябрига қадар турди.

Февраль революцияси натижасида мамлакатда икки ҳокимиятчилик, икки хил тузумнинг ўзига хос қўшилиши содир бўлди. Вақтли ҳукумат — буржуазия ҳокимияти, Советлар эса ишчилар синфи ва деҳқонларнинг революцион ҳокимияти эди. Ленин давлат ҳокимиятини капиталистлар эгаллаб олишининг сабабларини кўрсатиб, шуни таъкидлаган эдики. капиталистлар қўлида бойлик, ташкилот ва илм кучи бўлганлиги учун ҳам ҳокимият шу синф қўлига ўтди.

Февраль буржуа-демократик революцияси мустабидчиликдан кенг сиёсий эркинлик сари кескин бурилиш бўлди. Сиёсатдан яхши хабардор бўлмаган ўнлаб миллионлаб кишилар сиёсатга тортилди. Россия кўп жиҳатдан майда буржуа мамлакати эди. Шу сабабли ҳам майда буржуазиянинг сиёсий қарашлари кенг ишчилар оммасига ҳам тарқалди. Бу эса ўз навбатида Советларнинг составини белгилади, бу ерда майда буржуа партияларнинг вакиллари бошчилик қила бошладилар.

Февраль кунларида ишчилар синфи қатор сабабларга кўра етарли даражада ташкил қилинмаган ва жипслашмаган эди. Унинг ташкилотлари, аввало, Коммунистик партия чор ҳокимияти томонидан мислсиз полиция террорига дучор қилинган ва анча заифлашган эди.

Эмиграцияда яшаб турган Ленин Февраль ғалабасини табриклаб, ўзининг «Узоқдан хатлар»ида коммунистлар шу ғалабадан сўнг амалга ошириши лозим бўлган йўлни кўрсатиб берди. Лениннинг асосий фикри қуйидагича эди: Революция ҳали тугалланмади, унинг фақат биринчи босқичи тугади. Иккинчи босқичда ишчилар қаҳрамонлик кўрсатиб ғалаба қозонишлари зарур. Бунинг учун революция кучларини тайёрлаш, омманинг ишончини қозониш, Вақтли буржуа ҳукуматининг революцияга қарши қаратилган моҳиятини фош қилиш зарур.

Революциянинг иккинчи босқичида коммунистлар фаолиятини бошқариш, ишчилар синфининг сиёсий ҳокимиятни эгаллашини таъминлаш, янги социалистик давлатни тузиш ниятида Ленин 3 апрель куни Ватанига — Петроградга қайтиб келди. Юқоридаги жуда мураккаб ва энг муҳим тарихий вазифани бажариш учун Ленин ва унинг сафдошларига атиги етти ой муддат кифоя қилди. Февраль билан Октябрь орасидаги даврда революция стратеги, халқ оммасининг доҳийси бўлган Лениннинг даҳоси бутун куч-қудрати билан ёрқин намоён бўлди. У Россиянинг инқилоб кемасини усталик билан ғалаба сари етаклади.

Февраль революцияси Россиядан узоқ-узоқларда ҳам акс-садо берди. У жаҳондаги воқеаларнинг боришига, халқларнинг озодлик учун кураши кучайишига катта таъсир қилди. Россияда самодержавиенинг ағдарилиши бутун Европадаги мустабид тузумларнинг заминини ларзага солди.

Бутун дунёдаги халқ оммаси учун Россиядаги Февраль революцияси қонли урушнинг зулмати ичидаги дастлабки умид нури эди. Ҳукмрон синфлар рус революциясида яқинлашиб келаётган бўроннинг шафағини кўрдилар. Бу бўрон 1917 йил октябрида содир бўлди. Россиянинг меҳнаткаш оммаси шу ойда сиёсий ҳокимиятни ўз қўлига олиб, жаҳонда биринчи социалистик давлатни тузишга киришди.

И. МИНЦ,
академик (АПН).

(«ИЗВЕСТИЯ» ГАЗЕТАСИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА)

СОВЕТ ҲОКИМИЯТИНИНГ ҚУДРАТЛИ ОВОЗИ

«ИЗВЕСТИЯ» газетаси шиддатли курашлар алангасида туғилди.

Газетанинг биринчи сони 1917 йил 13 март (эски ҳисоб билан 28 февраль)да «Ишчи ва солдат депутатлари Петроград Советининг Ахбороти» номи билан чиқди. Унда РСДРП Марказий Комитетининг «Россиянинг барча гражданларига» деб номланган Манифести ҳам босилган эди. Советларининг биринчи Бутунроссия съездидан сўнг газета Марказий Ижроия Комитетининг органи сифатида, август-сентябрь ойлари давомида «Марказий Ижроия Комитет ҳамда Петроград ишчи ва солдат депутатлари Советининг Ахбороти» номи билан нашр этилди.

1917 йил Октябрига қадар Петроград Советида ҳам, унинг органи бўлган газета редакциясида ҳам меньшевик ва эсерлар кўпчиликни ташкил этгани туфайли газета шуларнинг қарашларини ифода этди. В. И. Ленин бир неча бор редакциянинг халққа қарши позициясини кескин фош этди.

Советларнинг Иккинчи Бутунроссия съездидан сўнг— 1917 йил 9 ноябрдан бошлаб «Известия» Совет ҳокимиятининг расмий органига айланди ва шу кундан бошлаб Ер куррасида биринчи ишчи-деҳқонлар ҳокимиятининг қудратли овози бўлиб жаранглади. Совет ҳокимияти ва Советлар давлатининг гениал раҳбари ва мураббийси Владимир Ильичнинг буюк режалари ва учқур орзулари ҳақида, Советлар ҳокимиятининг бутун мамлакат бўйлаб тобора илдамлаб бораётган зафарли одимлари, қувонч ва ташвишлари тўғрисида жаҳонга жар солди. Газетанинг дастлабки сонларида Октябрь революциясининг жаҳон-шумул Декретлари — Сулҳ ҳақидаги ва Ер ҳақидаги Декретлар эълон қилинди. Шу кезларда «Известия» редакцияси революция штаби — Смольнийда жойлашган эди.

1918 йил март ойи бошларида «Известия» редакцияси Совет ҳукумати билан биргаликда Петроградден Москвага кўчиб ўтди. Газетанинг 1918 йил 12 мартда Москвада чиққан 1-сони В. И. Лениннинг машҳур «Кунларимизнинг асосий вазифаси» сарлавҳали мақоласи билан очилди. Чуқур ватанпарварлик туйғулари билан суғорилган, социалистик Ватанга бўлган қайноқ меҳр билан йўғрилган мазкур мақолада улуғ доҳий ҳозирда заиф ва нимжон Россиянинг халқ ғайрати ва шижоати билан қудратли ва фаровон ўлкага айланажагига қатъий ишонч билдирди. Газета шу йилларда Владимир Ильичнинг яна ўнлаб мақолалари, докладлари, нутқлари, суҳбатларини босиб чиқарди. Улуғ доҳийнинг мазкур асарларида мамлакатдаги сиёсий ва иқтисодий аҳвол ҳар тарафлама таҳлил этилиб, ишчи-деҳқонлар ҳокимиятининг ва Совет давлатининг галдаги вазифалари баён қилинган эди. В. И. Ленин асарларида белгиланган вазифаларни «Известия» редакцияси ўзининг ҳаракат программаси деб билди ва ана шу вазифаларни амалга ошириш ишига ғайрат ва шижоат билан киришиб кетди.

Гражданлар уруши йилларида газета оммани Совет ҳукумати атрофига жипслаштириб, интервентлар ва оқ гвардиячиларга қарши курашга сафарбар этди: «Пролетариатнинг бутун кучлари, бутун қудрати Совет Федератив Республикасини ҳимоя қилишга қаратилмоғи керак». «Ишчилар ва деҳқонлар социалистик Ватанимизни тилка-пора қилмоқчи бўлаётган оқ гвардиячи

ИЗВѢСТІЯ Центральнаго Исполнительнаго Комитета и Петроградскаго Совѣта Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ.

Декретъ о мирѣ, принятый единогласно на засѣданіи Всероссійскаго Съѣзда Совѣтовъ Рабочихъ, Солдатскихъ и Крестьянскихъ Депутатовъ 26 октября 1917 г.

ИЗВѢСТІЯ Центральнаго Исполнительнаго Комитета и Петроградскаго Совѣта Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ.

ДЕКРЕТЪ О ЗЕМЛѢ

«Известия» газетасининг В. И. Ленин декретлари эълон қилинган саҳифалари.

қуппакларни тирқиратиб қувинг!», «Революция хавф остида! Ҳамма Қизил Армия сафларига! Ҳамма сўнгги ҳал қилувчи жангга!» — деб ҳайқирди. Даврнинг долзарб оператив мавзулари ўша кезлари «Қизил фронт», «Ишчилар ҳаёти», «Ҳукуматнинг ишлари ва фармойишлари» каби доимий бўлимларда ёритиларди.

1921—1922 йилларда мамлакат очлик исканжасида қолди. Редакция бутун имкониятларини ишга солиб, очлик ҳукм сураётган губернияларга ёрдам уюштирди. Редакция шу йилларда Бутуниттифоқ оқсоқоли М. И. Калинин, таниқли ёзувчи Д. Фурманов, соғлиқни сақлаш Халқ Комиссари Н. Семашко, маориф халқ комиссари, атоқли публицист А. В. Луначарский ва бошқаларнинг очликка қарши курашга даъват этувчи ҳаяжонли чиқишларини уюштирди.

1922 йил декабрида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил топгач, газета иттифоқдош ва автоном республикалар, ўлкалар ва областлар ҳаётини тобора кенгроқ ёритди, совет қурилиши соҳасидаги иш тажрибаларини умумлаштирди, Совет ҳокимиятининг маҳаллий органлари фаолияти ҳақида кўплаб материаллар берди.

Мамлакатни индустрлаштириш ва қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш йилларида, бепоён Ватанимиз қиёфасини тубдан ўзгартириб юборган совет беш йилликлари даврида, социалистик экономика пойдеворини барпо этиш учун курашда газета жонбозлик кўрсатди, йирик саноат корхоналари, шахталар ва электростанциялар қурилишини сергаклик билан назорат қилиб борди,

СССР Олий Советининг эътиборли органи бўлган «Известия» шу йилларда ленинча миллий сиёсатнинг ҳаётга тобора кенгроқ ва чуқурроқ сингиб боришига, Ватанимиз халқларининг метиндек мустаҳкам, маънавий-сиёсий бирлиги қарор топишига жиддий ҳисса қўшди, пролетар интернационализми, совет ватанпарварлиги ва халқлар дўстлиги ғояларини тарғиб ва ташвиқ этишга неча-неча тематик саҳифалар, разворотлар, номерлар бағишлади. Ю. М. Стеклов, И. И. Скворцов-Степанов, М. А. Савельев, И. М. Гронский каби таниқли публицистлар «Известия»нинг бош муҳаррирлари сифатида, М. И. Калинин, Г. К. Орджоникидзе, М. В. Фрунзе, Г. И. Петровский, Н. К. Крупская, М. И. Ульянова, В. В. Куйбишев, А. В. Луначарский, Н. Наримонов, Файзулла Хўжаев, Е. Ярославский сингари атоқли партия арбоблари газета муаллифлари сифатида ленинча миллий сиёсат тантанасига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Совет адабиётининг йирик намояндалари — М. Горький, В. Маяковский, Д. Бедний, А. Толстой, К. Федин, И. Эренбург, М. Шагинян ва бошқалар газета сўзининг жозибали ва таъсирчан бўлишида жиддий роль ўйнадилар. Газетада биргина А. М. Горькийнинг 200 дан ортиқ турли жанрдаги материаллари берилганлиги, жумладан «Маданият арбоблари, сизлар ким билан?» деб номланган машҳур мурожаатномасининг босилганлиги фикримизнинг далили бўла олади.

Улуғ Ватан уруши йилларида редакция ходимлари катта жасорат ва матонат кўрсатиб ишладилар. 24 июль куни редакция биносига фашист бомбаси тушиб портлади. Немис радиоси «Советларнинг йирик редакцияси жойлашган бино ер билан яксон қилинганлиги»ни зудлик билан хабарлади. Бироқ, «Известия» журналистларининг фидоийлиги, машаққатларга бардошлилиги ва шижоати билан газета эртасига одатдагидек ўз ўқувчилари қўлига бориб тегди. 1941 йил октябрида нашриёт Куйбишевга кўчирилди, аммо редакция ходимлари Москвада қолиб, навбатдаги сонлар учун материаллар ёздилар, кўпинча ҳаво тревогалари ҳам уларни иш жойларидан жилдиролмасди. Известиячилардан 240 киши фронтларга жўнади, улардан 44 киши редакцияга қайтиб келмади.

Уруш тамом бўлгач, газета халқ оммасини вайрон бўлган хўжаликларни тиклашга, уруш жароҳатларини даволашга сафарбар этди. Кейинги ўн йил мобайнида известиячилар коллективи халқимизнинг бунёдкорлик меҳнатига янада салмоқлироқ ҳисса қўшишга интилиб келмоқда.

1949 йил июлида 10 мингинчи сони чиқиши билан газетанинг социалистик қурилиш ва коммунистик тарбия соҳасидаги улкан хизматлари Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди.

Энг муҳим халқаро проблемаларни оперативлик билан ёритиш ва тушунтириш ҳамда совет газетхонларини кундалик воқеалардан тезроқ хабардор қилиш мақсадида КПСС Марказий Комитетининг қарори билан 1960 йил 1 июндан бошлаб «Известия» икки муддатда: Москва ва унинг атрофидаги газетхонлар учун кечки, мамлакат шаҳар-қишлоқлари ва чет эллар учун эрталабки тарзда чиқа бошлади. 1960 йилдан бошлаб газетанинг якшанба сонига илова тарзида «Неделя» газетаси чиқа бошлади. 24 бетдан иборат бу газетада мамлакатимиз ва чет элларда етти кун давомида содир бўлган энг муҳим ва энг қизиқ воқеалар ҳикоя қилинади.

1967 йил 13 мартда редакциянинг олтин тўйи кунида партия ва ҳукуматимиз газетани коммунистик қурилиш ва коммунистик тарбия соҳасидаги улкан хизматларини тақдирлаб, Ленин ордени билан мукофотлади. «Совет Иттифоқида матбуот чинакам оммавий, чинакам халқчил матбуот бўлиб қолди. У дунёда энг кўп тиражда чиқарилаётгани бежиз эмас. Бугунги юбиляримиз «Известия» шу жиҳатдан катта муваффақиятларга эришди, мамлакатдаги энг оммавий газеталардан бири бўлиб қолди», — деган эди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев «Известия»нинг 50 йиллигига бағишланган тантанали мажлисда.

«Известия» чиндан ҳам жаҳондаги энг йирик, энг нуфузли, энг кўп нусхада тарқаладиган газеталардан биридир. Дунёдаги 40 га яқин йирик мамлакатда газетанинг доимий мухбирлари бор, барча иттифоқдош совет республикаларида ва мамлакатнинг йирик саноат ва маданият марказларида «Известия»нинг 60 дан ортиқ ўз мухбирлари ишлаб туради, унинг автоном республикалар, ўлка ва областларда истиқомат қилувчи юзга яқин штатсиз мухбирлари ҳам бор.

«Известия» дунёдаги энг халқчил газеталардан бири. Унинг фаолияти мисолида совет демократиясининг тантанасини яққол кўриш мумкин. Редакция ўз ўқувчилари, ишчи-деҳқон мухбирлари ва авторлари билан доимий ва узвий алоқа боғлаб олган, уларни ўзининг Бош мухбири деб атайди, ишончли маслаҳатчиси, дўсти ва мададкори, деб билади, ҳар йили улардан ярим миллиондан ортиқ хат-хабар олади, кўпларини ўз саҳифаларида босиб чиқаради ёки тегишли ташкилотларга юбориб, натижаси учун курашади.

«Известия»нинг биринчи сони 35 минг нусхада босилиб чиққан эди. Ҳозир газета 8 миллиондан ортиқ нусхадаа тарқалмоқда. Газета ўз ўқувчилари қўлига тезроқ етиб боришга ошиқади: тиражининг қарийб 75 фоизи мамлакатнинг 43 шаҳрида фототелеграф орқали олинган нусхасидан ёки самолётларда келтирилган матрицалардан кўчириб босилади.

Улуғ Октябрни тайёрлаш ва ўтказишда фаол қатнашган газета бугунги кунда шонли Октябрнинг 60 йиллигини кенг нишонлаш юзасидан талай ишлар қилмоқда, янги-янги рубрикалар очмоқда, олтмиш йил мобайнида Советлар мамлакатининг экономика ва социал тараққиёт, фан ва техника, маданият ва санъат соҳасида эришган оламшумул ютуқларини жаҳон афкор оммаси олдида кўз-кўз қилмоқда, социализм ва капитализм дунёсини бир-бирига таққослаб, социалистик тузумнинг бекиёс афзалликларини намойиш этмоқда.

Севимли газетамиз КПСС XXV съезди белгилаб берган режаларни амалга ошириш, сифат ва самарадорлик беш йиллиги бўлган ўнинчи беш йилликни муддатидан илгари бажариш учун бошланган ва тобора авж олаётган социалистик мусобақа байроғини янада баландроқ кўтармоқда.

Воҳид АБДУЛЛАЕВ,
В. И. Ленин номидаги ТошДУ журналистика факультетининг доценти.

ТИРИК ҲУЖАЙРА МАТЕМАТИКАСИ

ТИРИК ҳужайра ичида рўй берувчи жараёнлардан бири-нуклеотид синтези математик модели учун дифференциал тенглама системаси негиз бўлиб хизмат қилди. Хужайра оқсил моддаларининг хоссалари ва структураси тўғрисида маълумот ташувчи дезоксирибонуклеин кислота (ДНК) составида шу модда бор. Тошкентлик олимлар ҳисобдан машинага математик модель киритиб тирик хужайра нуклеотид ҳосил қилишида ишлаши мумкин бўлган «технология»нинг бир неча вариантини олдилар.

Ўзбекистон учун илмий тадқиқотларнинг янги бир соҳаси — биокибернетика шу тахлитда вужудга келди. Республика Фанлар академиясининг кибернетика институтида шу ишларга бошчилик қилаётган физика-математика фанлари доктори М. Комилов айни маҳалда янги математик моделлар ҳосил қилиш учун ҳужайрадан маълумот «тортиб ола биладиган» приборларни ясаш ҳам авж олдириб юборилганлигини гапириб берди. Шундай установканинг биринчи намунаси ишлаб турибди. Унда хужайра каби митти «химия фабрикаси»нинг сигналини бошқа сигналлардан ажратиб ҳисобдон машинага киритиш учун қулай шаклга келтириш мумкин бўляпти. Машина шу маълумотни таҳлил қилиб чиққач махсус программа бўйича экспериментнинг боришига қай тахлитда аралашиш мумкинлиги тўғрисида тавсия беради.

Олимнинг айтишича, бу тадқиқотлар даставвал тирик организмлар ўрнида математик моделларни ишлатиб, келажакда ўсимлик ва ҳайвонот селекциясини, янги хил дори-дармонлар синовларини ва шунга ўхшаш бошқа ишларни анча тезлаштиришни мақсад қилиб қўяди. (ТАСС).

ДУНЁ ОВОЗИ
ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

Нидерландия ишчи ва хизматчиларидан 30 мингдан ортиқроқ киши забастовкаларда қатнашмоқда. Меҳнаткашлар ҳукуматнинг иқтисодий сиёсатидан норози бўлиб, иш ташламоқда. Мамлакатда ишсизлар сони ҳозир 250 мингдан ошиб кетди. Суратда: Амстердам портининг иш ташлаган докерлари.
АНЕФО—ЮПИ—ТАСС фотоси.

ФАШИСТЛАР ХУНТАСИНИНГ СИЁСАТИ БАРБОД БЎЛДИ

БУЭНОС-АЙРЕС, 10 март. (ТАСС). Чилидаги фашистлар хунтаси ўз ҳукуматини тарқатиб юборди. Сантьяго радиосининг хабар қилишича, ҳамма министрлар «истеъфо бердилар». Уларнинг бир қисми бошқа лавозимларга тайинланади ёки чет эллардаги дипломатия ваколатхоналарига юбориладди. Шу билан хунта бошлиғи Пиночет ўз кабинетини тўртинчи марта бошдан—оёқ ўзгартирмоқда.

Ҳозирги режимнинг ички ва ташқи сиёсати барбод бўлганлиги, у халқаро майдонда яккаланиб қолганлиги, кабинетнинг ўзида ихтилофлар чиққанлиги сабабли министрлар коллектив бўлиб «истеъфога чиқдилар».

Ҳарбий фашистлар режими экономика ва молияни ҳалокатли ҳолатга келтириб қўйди. Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши кескин камайди.

Нарх-наво тўхтовсиз кўтарилиб бормоқда. Бултур тирикчилик қиммати 174,3 процент кўтарилди. Мамлакатдаги меҳнатга лаёқатли аҳолининг 20 проценти иш тополмай юрибди.

Хунта мамлакатни турма ва қамоқ лагерларига тўлдириб юборди. Неча ўн минглаб ватанпарварлар шу турма ва лагерларга ташланди. Ҳозир ҳам камида 6 минг сиёсий маҳбус зиндон азобини тортмоқда. Одамларни қамоққа олиш, қийноққа солиш, ўлдириш тўхтамаётир.

Ана шуларнинг ҳаммаси ғоят кенг халқ оммасининг норозилигини келтириб чиқармоқда. Мамлакат корчалонлари бу режимнинг барбод бўлиши муқаррарлигини сезиб, турли-туман ҳийла-найранг ишлатмоқдалар. Хунта ўз сиёсати абгор бўлганлиги ва мамлакат кризисга дуч бўлганлиги учун ҳамма айбни кабинет аъзоларига тўнкаб, ҳукуматнинг навбатдаги истеъфосини ташкил этди.

ЗИЛЗИЛАДАН КЎРИЛГАН ЗАРАР

БУХАРЕСТ, 10 март. (ТАСС). Бу ерда 4 мартдаги зилзила қурбон қилган кишилар ва у етказган моддий зарар тўғрисидаги расмий маълумотлар эълон қилинди. Мамлакатда 20.000 дан ошиқ уй-жой вайрон бўлди ёки қаттиқ шикастланди. 7.000 га яқин оила бошпанасиз қолди. 195 саноат корхонаси шикастланди, кўп жамоат бинолари, магазинлар, мактаблар ва социал-маданий муассасалар вайрон бўлди. Зилзила етказган зарар тахминан 6 миллиард лейга етди.

9 мартгача бўлган маълумотларга кўра, табиий офат 1357 кишининг ёстиғини қуритган. 10.396 киши жароҳатланган.

Руминия Компартияси Марказий Комитетининг Сиёсий ижроия комитети мамлакатдаги ҳаёт нормаллашиб бораётганлигини назарда тутиб, 10 мартдан бошлаб Бухарестдан ташқари мамлакатнинг ҳамма жойида алоҳида ҳолатни бекор этиш тўғрисида қарор қабул қилди.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ПРАГА. Чехословакия камер оркестрлари, солистлари, дирижёрлари шу ой мобайнида ўз маҳоратларини жаҳоннинг йигирма мамлакатида намойиш қиладилар. Улар чех ва чет эл композиторларининг асарларини ижро этадилар. Айни пайтда Чехословакия пойтахтида 13 давлатдан келган ижрочиларнинг гастроллари бўлади. Совет Иттифоқи, Венгрия, ГДР ва бошқа социалистик мамлакатлардан келадиган санъат усталарининг маҳорати Прага саҳнасида айниқса кенг намойиш қилинади.

ДЕҲЛИ. Ҳиндистоннинг Ассам штатидаги Качар шаҳрида давлат қанд заводи ишга тушди. Ҳукумат завод қурилиши учун 54 миллион рупия сарфлади. Янги корхона бир кеча-кундузда 2 минг тонна шакарқамишни қайта ишлаб беради.

Ҳиндистон қанд-шакар ишлаб чиқариш жиҳатидан жаҳонда бешинчи ўринни эгаллаб турибди. Бу мамлакатда ҳар йили 4,2 миллион тонна қанд ишлаб чиқарилмоқда.

ЛУАНДА. Ангола халқ Озодлик ҳаракати (МПЛА) Марказий комитетининг секретари Л. Лара «Текстан» тўқимачилик комбинатида МПЛА активларининг мактабини очиш маросимида нутқ сўзлаб, республика ишчилар синфини марксизм-ленинизм назариясини чуқур ўрганишга даъват этди. Бу назарияни ўрганиш мамлакатда социализм қуриш учун зарурдир.

Л. Лара империалистик кучларнинг халқ Анголасига қарши тўхтатилмаётган найрангларини кескин қоралаб. Ангола душманларининг қуролли ҳуружларига қатъий зарба бериш зарур эканлигини таъкидлади.

(ТАСС).

ХАЛҚ КОНТРОЛИ

ВАРАҚА № 3 (169)

АКТИВ ВА СЕРГАК

БАҲОР бошланиши билан далаларга файз кириб қолди. Бу йилги баҳор алоҳида аҳамият касб этаяпти. Чунки биз ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йилида 70 минг тонналик «оқ олтин» хирмони кўтариб, Улуғ Октябрнинг шонли 60 йиллигини меҳнатда янги зафарлар билан кутиб олишга аҳд қилганмиз. Шу мақсад сари курашиб, ишнинг бошидан пухта бўлишига, бутун резерв ва имкониятларни тўла ишга солишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Районимиз хўжаликларида 95 та халқ контроли группаси ва 270 та халқ контроли пости фаолият кўрсатяпти. Уларнинг составида салкам 2 минг назоратчи актив ҳаракат қилмоқда. Назоратчиларимиз ўз постларида сергак туриб, кузги-қишки ишларнинг муваффақиятли якунланишига муносиб ҳисса қўшдилар.

Ҳар бир группа олдиндан тузиб олинган перспектив план асосида хўжаликнинг турли соҳалари бўйича рейд ва текширувлар ўтказиб турибди. Район халқ контроли комитети группа ва постлар активлиги ва жанговарлигини янада ошириш мақсадида тегишли саккизта штатсиз бўлим тузган. Бу бўлимларнинг 81 штатсиз инспектори вақти-вақти билан хўжаликларда бўлиб, группа ва постлар ишини ташкил этишда қимматли маслаҳатлар бермоқда.

Биз ҳар бир рейд ва текширувга иложи борича кўпроқ активларни жалб этишга ҳаракат қилмоқдамиз. 1977 йил ҳосили учун қишлоқ хўжалиги техникасини баҳорги экиш кампаниясига тайёрлаш юзасидан ўтказган рейдимизда назоратчилар билан бирга инженер-техник ходимлар ҳам қатнашдилар. Текширув давомида Мичурин номли, Фрунзе номли, «Партия XX съезди» колхозлари ва «Кўкорол» совхозининг 3-бўлимида техникани тайёрлашда сусткашлик мавжудлиги, ремонт сифатининг пастлиги маълум бўлди. Бу масала кейин район партия комитети бюросида атрофлича муҳокама қилиниб, жавобгар кишилар жиддий огоҳлантирилди.

Район халқ контроли комитети иш самарадорлиги ва сифатини оширишга алоҳида аҳамият бераяпти. Ҳар бир хўжаликда, гаражларда ва устахоналарда халқ назоратчиларидан иборат сифат комиссиялари тузилган. Комиссия аъзолари кейинги пайтда техника ремонти сифатини ошириш юзасидан катта ишлар қилдилар. Мураккаб ремонт ишлари «Узсельхозтехника» район бирлашмаси мутахассислари иштирокида бажариладиган бўлди.

Биз техникани баҳорга шайлаш юзасидан яна бир бор рейд ўтказиб, бунда ишнинг сифатига алоҳида эътибор бердик. Кейин бу масала район партия комитети бюроси муҳокамасига қўйилди. Техника ремонти бўйича ташкил қилинган рейдларда маълум бўлган нуқсонлар қандай бартараф этилаётганлиги ҳам назоратимизда бўлди. Ўз вазифасига масъулиятсизлик билан қараётган «Партия XX съезди» раиси ўринбосари Б. Худоёров, Мичурин номли колхоз раиси ўринбосари К. Шералиевга бир ойлик маоши ҳисобида жарима солинди. Шундан кейин хўжаликларда ремонт иши анча жадаллашиб кетди. Мутахассислардан тузилган учта группа хўжаликма-хўжалик юриб, фойдаланишга тайёрланган агрегатларни биринкетин қабул қилиб ола бошлади. Фойдаланишга яроқли агрегатларга махсус белгилар қўйиб чиқилди.

Назоратчилар кўрган ташкилий-тарбиявий тадбирлар туфайли барча турдаги экиш сеялкалари, тишли бороналар, ғилдиракли бороналар, чопиқ тракторларининг ҳаммаси 10 февралгача тўла ремонтдан чиқарилди. Хўжаликларда ҳозир 300 та пахта экиш сеялкаси, 364 та культиватор, 202 та чопиқ трактори ва бошқа хил агрегатлар фойдаланишга шай турибди. Энди биз бу агрегатларни бошқарадиган тракторчилар ва сеялкачиларнинг малакасини ошираяпмиз.

Барча хўжаликларда тракторчилар ва сеялкачилар конкурси ўтказилаяпти. Ғолиб чиққанлар район конкурсида иштирок этадилар. Бу тадбир экипаж аъзолари масъулияти ва маҳоратини оширишда қўл келмоқда. Ҳеч шубҳа йўқки, районимиз меҳнаткашлари бир жон-бир тан бўлиб, экиш мавсумини муваффақиятли ўтказадилар ва янги йил ҳосили учун мустаҳкам замин тайёрлайдилар.

А. ХОЖИЕВ,
Бўка район халқ контроли комитети раиси.

• ЭКИШГА ШАЙМИСИЗ?
• ТЕЖАМКОРЛИК — КОММУНИСТИК ХИСЛАТ
• ҲАММА СОҲА ЭЪТИБОРДА
• ҲИСОБИНИ БИЛМАГАН ҲАМЁНИДАН АЙРИЛАР
• ҚОЛОҚЛИК ҚАЧОНГАЧА

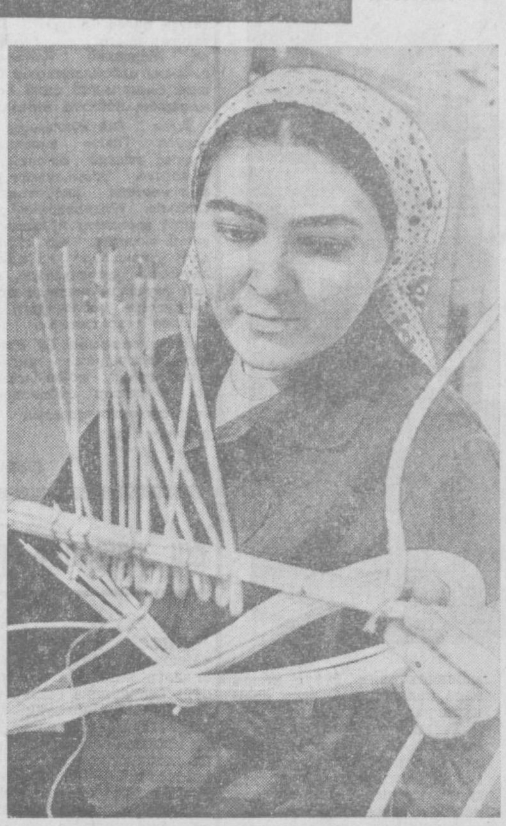

Нелля Ахтямова Чирчиқ трансформатор заводининг илғор ишчиларидан бири. Шахсий беш йиллик топшириғини муддатидан илгари бажариш ташаббусига қўшилган бу зарбдор ишчи кунлик топшириқларини мунтазам ортиғи билан адо этиб келмоқда. У цех бўйича ўтказилган рейдларда қатнашиб, маҳсулот сифатини яхшилашга ўзининг ҳиссасини қўшиб келаяпти.

В. Сироткин фотоси.

ОБЛАСТЬ ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

МИНЕРАЛ ЎҒИТ—ҲОСИЛ БАРАКАСИ

Кейинги йилларда минерал ўғитларни сақлаш ва улардан фойдаланишни яхшилашда кўпгина тадбирлар амалга оширилди. Бунинг натижасида ҳар бир килограмм минерал ўғит ҳисобига олинаётган ҳосил миқдори анча ошди. Саккизинчи беш йилликда бир килограмм азот ҳисобига 11,8 килограмм пахта олинган бўлса, ўтган йили бу кўрсаткич 15,7 килограммга етди.

Айниқса Оққўрғон районидаги Вотинцев номли, Калинин номли, Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги», Қуйи Чирчиқ районидаги Свердлов номли, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозлари каби илғор хўжаликларда экинга солинган ҳар бир килограмм азот ҳисобига 19-23 килограммга етказиб пахта ҳосили олинмоқда.

Лекин шунга қарамай ҳали ҳам минерал ўғитни исроф қилаётган, уни сақлашда хўжасизликка йўл қўяётган, ўғитдан фойдаланишда агротехника қоидаларини қўпол равишда бузаётган хўжаликлар йўқ эмас. Бундай ҳолларни Ўрта Чирчиқ районидаги А. Иқромов номли, «Коммунизм», Бўка районидаги Мичурин номли, Фрунзе номли колхозлар ва бошқа хўжаликларда кўриш мумкин. Уларда ҳар бир килограмм азот ҳисобига олинаётган ҳосил 10-12 килограммдан ошмаяпти.

Назоратчилар минерал ўғитларни сақлаш ва улардан самарали фойдаланишнинг аҳволи билан яқиндан танишиб чиқдилар. Бўстонлиқ районидаги «Бўстонлиқ» совхозида ўтказилган текширувда қизиқ манзарага дуч келинди. Бу ерда 1972 йилда олинган салкам 500 тонна калий ўғити тоғдек уйилиб ётарди. Хўжалик раҳбарлари ўғитни сақлашга эътиборсизлик билан қараганликлари учун у қор-ёмғир остида қолиб шу ҳолга тушган эди. Калинин районидаги «Партия XX съезди» колхозида 50 тонна суперфосфат очиқ жойда уйилиб ётибди. Тошкент районидаги «Тошкент», «Ленинград» совхозларида, Юқори Чирчиқ районидаги Энгельс номли колхозда, Чиноз районидаги «Янгиобод» совхозида ҳам шундай кўнгилсиз ҳоллар рўй бераяпти.

Область халқ контроли комитети бу масалани муҳокама қилиб, минерал ўғитни сақлашда хўжасизликка йўл қўйган Бўстонлиқ районидаги «Бўстонлиқ» совхози директори Камоловга 100 сўм миқдорида жарима солди. Область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси ҳамда «Ташсадвинсовхоз» тресті раҳбарларига ўғитларни сақлаш ва фойдаланиш устидан назоратни кучайтириш лозимлиги уқтирилди.

ХЎЖА КЎРСИНГАМИ?

Мамлакатимиз ва чет эл корхоналарида тайёрланаётган замонавий ускуналардан унумли фойдаланиш натижасида ишлаб чиқариш самарадорлиги ва маҳсулот сифати йил сайин ошиб бораяпти. Лекин бир қатор корхоналар катта маблағлар ҳисобига олинаётган чет эл ускуналаридан самарали фойдаланишга эътиборсизлик билан қарамоқдалар. Ўзбекистон металлургия заводининг сирланган идиш-товоқлар цехида замонавий ускуналарни ўрнатиш иши суст бораётганлиги учун ҳам бу коллектив ўтган йили 2,9 миллион сўмлик маҳсулотни кам берди. Японияда келтирилган янги пресс машинаси ўз вақтида монтаж қилинганида маҳсулот ишлаб чиқариш анча кўпайган бўлар эди.

Олмалиқ рўзғор химияси заводида ҳам четдан келтирилган ускуналар хўжа кўрсинга турибди. Завод ўтган йили белгиланган қувватга нисбатан 9,9 миллион сўмлик маҳсулотни кам берди. Бу йил янги линияларни ишга тушириш ҳисобига корхона плани яна ҳам ошиши керак. Аммо линияларда замонавий ускуналарни монтаж қилиш ишлари ниҳоятда суст бораяпти. Ўрнатилган ускуналар ҳам тўла қувват билан ишламаяпти.

Шундай ҳолни «Электрохимпром» бирлашмасида ҳам кўриш мумкин. Корхона омборларида неча йиллардан бери ўрнатилмай чанг босиб ётган қимматли ускуналар қалашиб ётибди. Халқ контроли группаси эса бу масала билан дурустроқ шуғулланмаяпти.

Область халқ контроли комитети мавжуд аҳволни атрофлича муҳокама қилиб, жавобгар шахсларни жиддий огоҳлантирди. Ҳозир назоратчилар аниқлаган камчиликларни бартараф этиш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқилмоқда.

ЙЎЛОВЧИЛАР РАНЖИМАСИН

«Тошкент — Ангрен» маршрути бўйлаб Тўйтепа станциясидан йўлга чиққан 308-поезд манзилга белгиланган вақтдан бир соат 26 минут кечикиб келди. Ҳаракат графиги бўйича у 22 минутдан кейин Ангренда бўлиши керак эди.

Темир йўл транспорти хизматида кейинги пайтда бундай кўнгилсиз ҳоллар тез-тез учраб турадиган бўлиб қолди. Шундан кейин назоратчилар Тошкент темир йўл бўлинмасида пассажирлар ташиш ва уларга маданий хизмат кўрсатишнинг аҳволи билан танишишга мажбур бўлдилар.

Назоратчилар ҳамма станцияларда бир-бир бўлиб чиқдилар. Қарангки, 8 та станциянинг кутиш заллари қаҳратон қишда ҳам иситилмас экан, 4 та станция антисанитария ҳолатида, 2 та бекатда эса на панароқ жой, на ўриндиқ бор эди. Кучлик, Олмазор, Келес станцияларидаги ошхона-кафеларга кирган кишининг иштаҳаси бўғилади.

Буниси ҳам майли. Лекин поездларнинг муттасил графикдан кечикиб келиши йўловчиларнинг жоғига теккан эди. Ўтган қисқа вақт ичида поездлар манзилга 117 марта ўн минутдан кечикиб келди. Ангрен станциясидан эса поездлар етти марта 92 минутлаб кечикиб жўнади. Янгийўл, Чирчиқ, Тошкент станцияларида ҳам ҳаракат жадвали тез-тез бузилиб туради. Диспетчерлик аппарати ва ҳисоблаш бўлимида ишловчи «жонкуяр» ходимлар эса графикнинг бузилаётганлиги ҳақидаги фактларни яшириб, ишлаб чиқариш кўрсаткичини оширишга ҳаракат қилганлар.

Назоратчилар бирма-бир вагонларни ҳам айланиб чиқдилар. Бу рейдда шаҳар атрофида қатновчи поездларда билетсиз келаётган 58 йўловчи қўлга тушди. Вагонларнинг ойналари ва эшиклари совуқ кунларда ҳам яхши ёпилмас, ўриндиқлар йиртилган, ремонти сифатсиз бажарилган эди.

Бу нуқсонларнинг ҳаммаси Тошкент темир йўл бўлинмаси раҳбарларининг беғамлиги, ҳаракат устидан назоратнинг бўшашиб кетганлиги натижасида содир бўлаяпти. Область халқ контроли комитетининг бўлиб ўтган йиғилишида пассажирларга кўрсатилаётган хизмат сифатини оширишга эътиборсизлик билан қараётган Тошкент темир йўл бўлинмаси бош инженери Перельман ва граждан иншоотлари дистанцияси бошлиғи Риҳсиевга ҳайфсан эълон қилинди.

ЎТКИР КЎЗЛАР

КОЛХОЗИМИЗ халқ контроли группасининг 47 аъзоси бор. Улар деҳқончилик, чорвачилик ва механизация бўйича тузилган секцияларга бўлинган ҳолда иш кўрмоқдалар. Ҳар бир бригада, ферма ва устахоналарда халқ контроли постлари ташкил қилинган. Постларнинг ҳаммаси колхоз партия комитети томонидан тасдиқланган иш планига эгадир.

Назоратчиларимиз барча соҳани ўз эътиборларига олганлар. План асосида ва тушаётган сигналлар бўйича тез-тез рейдлар ўтказиб турибмиз. Яқинда биз фермага рейд ўтказиб, ем-хашакдан қандай фойдаланилаётганлиги билан қизиқдик. Текширув давомида айрим кишиларнинг эътиборсизлиги билан озуқанинг исроф бўлаётганлиги аниқланди. Фермада ишлаб чиқаришни механизациялаш ҳам қониқарсиз аҳволда эди. Бу нуқсонлар учун ферма мудири билан колхоз бош инженери огоҳлантириладилар. Йўл қўйилган камчиликларни тезда бартараф этиш топширилди.

Бундай рейдлар бошқа соҳаларда ҳам ўтказилди. Айниқса, техникани янги мавсумга тайёрлаш, колхозчиларга кўрсатилаётган маданий-маиший хизматни яхшилаш соҳасида ўтказилган текширувлар яхши самара берди. Ҳозир барча техника баҳорги экиш кампаниясига шай қилиб қўйилган. Уруғлик тўла ташиб келтирилган. Ирригация системалари тартибга келтирилди. Кунлар бироз юришиб кетиши билан биз ёппасига экишни бошлаб юборамиз.

Колхозимиз меҳнаткашлари юбилей йилида юксак марраларни кўзлашган. Бу йил давлатга 3560 тонна пахта, 515 тонна дон, 1180 тонна полиз экинлари маҳсулоти, 400 тонна сут, 40 тонна гўшт ва бошқа хил ноз-неъматлар етказиб беришга бел боғлаганмиз. Ҳозир шу юксак мажбуриятга яраша меҳнат қилмоқдамиз. Назоратчиларимиз мусобақада пешқадам бўлиш билан бирга зиммаларидаги жамоат топшириқларини ҳам аъло даражада бажармоқдалар. Биз экишни сифатли ўтказиш, қатор ораларига ишлов бериш, ғўзаларни парваришлаш мавсумларида барча бригадалар бўйлаб рейдлар ўтказишни режалаштириб қўйганмиз.

Э. ХУДОЙҚУЛОВ,
Оққўрғон районидаги «Коммунизм» колхози халқ контроли группасининг раиси.

ТАРҒИЛОЙНИНГ ФЕРМА МУДИРИГА ТАЪНАСИ

Ёз фаслида бедана
Овлаб юрган эдилар.
Газак учун нўш пиёз,
Ковлаб юрган эдилар.
Думба солиб қимизга,
Шопирганлар, ичганлар.
Иш келганда тиғизга,
Хуррак тўнин бичганлар.
Ялпиз сомса ёпишиб,
Супани «гуллатишган».
Югурдаклар топишиб,
Пичанни пуллатишган.
Пичоғини мой этган,
Бечора говмуш онам.
Илингандир домига,
Паҳлавондай буқа ҳам.
Биз шўрликни ўйламай,
Ўзи этди таралла.
Яна бизга сут бер, деб
Даъво қилар хомкалла.
Билиб қўй, олғирман деб
Ўйламагил, ўйинг хом,
Назоратчи акалар
Олар бир кун интиқом.

Турсун МУҲАММАДАЛИЕВ.

УСТИ ЯЛТИРОҚ, ИЧИ ҚАЛТИРОҚ

СОВХОЗ марказида янги типовой мактаб биноси қурилиб, янги ўқув йилида ўқувчилар ихтиёрига топширилганда ота-оналарнинг, ҳаммадан ҳам болаларнинг қувонганини кўрсангиз эди. Ҳамма хурсанд. Ниҳоят, янги ўқув йилида 784 ўринли мактабни топшириш маросими бўлди. Унга район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари таклиф қилинди. Албатта, мактабни ўз муддатида фойдаланишга топширган қурилиш ташкилотининг раҳбарлари тўрга ўтқазиб қўйилиб, уларга алоҳида илтифот кўрсатилди. Ҳатто ўқувчилар хурсанд бўлганидан қурувчи акалари шаънига шеърлар ўқишди. Янги мактабда биринчи қўнғироқ чалинди.

Бироқ хурсандчилик кўпга чўзилмади. Ҳаво айниб, салқин тушиши билан ўқувчилар қурувчи амакиларининг «уста»лигига қойил қолишди. Мактабда иситиш системаси йўқ эди.

— Энди нима қиламиз?— дейишди мактаб раҳбарлари. Дарров кўчма колонна бошлиқлари ҳузурига боришди.

— Ваъда бердикми, бажарамиз. Намунча шошасизлар, ҳали қиш бошланганча йўқ-ку,— бамайлихотир жавоб беришди колонна раҳбарлари.

Бирпасда қиличини қайраб қиш ҳам келди. Бироқ қурувчилардан дарак йўқ. Яна ўша гап:

— Қўрқманглар, синоптиклар декабрни иссиқ келади дейишяпти. Совуқ тушгунча синф хоналарингизни иситиб берамиз...

Улар шу «Бўзсув» совхозига қўшни бўлган «Қорасув» давлат парранда-наслчилик заводига ҳам ҳиммат кўрсатишиб кичкинагина мактаб қуришганди. Лекин баҳор этиб биринчи ёмғир ёғиши билан бу ерда ҳам қурувчиларнинг хашаги очилди— қолди. Мактаб биноси томидан чакка ўтиб кетди. Бу ҳам етмагандек, «азамат» қурувчилар мактаб ромларини яхши қотиришмаган эканми, сал шамол бўлиши билан деразалар кесакиси билан кўчиб, бир ўқувчининг устига тушишига сал қолди. Ҳайрият, ўқитувчи хушёрроқ экан ушлаб қолди. Ўқувчилар ёрдамида пона қоқиб, деразани маҳкамлаб қўйди. Бўлмаса роса томоша бўларди.

Мана энди Калинин районидаги 49 ва 28-мактабларнинг ўқувчилари «бунёдкор» амакиларининг шаънига шеър тўқиганларига пушаймон бўлишяпти. Чунки ҳалигача ўзгариш йўқ. Синф хоналари совуқлигидан машғулотлар ҳам ўлда-жўлда бўляпти. Қурувчилар эса ҳамон иш ўрнига ваъда беришмоқда.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлигининг 23-қурилиш трестига қарашли 37-кўчма механизациялашган колонна Калинин районининг шундоқ марказида жойлашган. Шунинг учун буюртмачилар ҳар икки мактаб қурилишини уларга ишониб топширишганди. Янги ўқув йили арафасида қурувчилар ваъдани қуюқ қилиб, объектни эсон-омон топширишди. Буюртмачи уларнинг лафзига ишонди. Бироқ...

Ҳозир ҳамма ерда сифат учун кураш қизғин кетмоқда. Зеро, самарадорлик ва сифат ўнинчи беш йилликнинг асосий шиори. Лекин колонна раҳбарлари бунга амал қилишмаяпти. Балки улар сифатга эътибор бермай планларни қойиллатишаётгандир деб ўйларсиз. Тўғри, колонна ўтган йилги умумий планни амаллаб бажарди. Лекин мазкур район бўйича қурилиш объектларини ишга тушириш планлари бажарилмади.

Колонна янги ташкил қилинган «Қорасув» давлат парранда-наслчилик заводига қарашли объектларни қуришда бош пудратчи ташкилот ҳисобланади. Шунинг учун унга ўтган йили салкам бир миллион сўмлик асосий фондни ўзлаштириш топширилганди. Бироқ бу бор-йўғи 58 процент бажарилди, холос. Ишчилар, мутахассислар уй-жой кутишмоқда. Бироқ колонна коллективи атиги 632 квадрат метр ҳажмдаги турар-жой биносини фойдаланишга топширди. Бу пландагидан салкам икки баравар камдир.

Район территориясида Тошкент қишлоқ хўжалик техникуми қурiляпти. Ана шу қурилиш бошланганда туғилган чақалоқ бу йил мактабга боради. Лекин, бу қурилиш ҳамон битмаяпти. Ўтган йили объектда 191 минг сўмлик иш бажарилди. Бу йиллик планнинг 76 процентини ташкил этади.

Ҳозир колонна қурувчилари яна бир ҳайрли ишга қўл уришмоқда. Улар «Назарбек» совхозида 1176 ўринли янги типовой мактаб қурилишини бошлашмоқда. Ҳозирча мактабни 1 сентябрга фойдаланишга топширишни ваъда қилишяпти. Мактаб қачон, қай аҳволда фойдаланишга топшириларкин? Буниси колонна бошлиғи А. Муродов ва бош инженер С. Ким ўртоқларнинг ғайратига, ҳимматига боғлиқ.

О. САФАЕВ,
Калинин район партия комитетининг инструктори.

Н. ҚОДИРОВ,
Калинин район «Ленинчи» газетасининг масъул секретари.

ИСРОФГАР БЎЛМАНГ

Районимиз назоратчилари корхона ва ташкилотларда электр энергияси ва ёнилғидан қандай фойдаланилаётганлигини текширувдан ўтказдилар. Шуниси қувончлики, текширилган 10 та корхона ва ташкилотдан кўпчилиги тежамкорлик режимига қатъий амал қилиб, қисқа давр ичида 70 минг киловатт-соат электр энергияси, кўплаб нефть маҳсулотлари иқтисод қилдилар.

Лекин баъзи бир корхоналарда тежамкорлик режимига ҳамон эътиборсизлик билан қаралаётганлиги кишини ажаблантирди. Район маиший хизмат кўрсатиш комбинатида тежамкорлик бўйича конкрет тадбирлар ишлаб чиқилмаган. Электр энергияси ва нефть маҳсулотлари сарфиёти нормаси ҳам белгилаб қўйилмаган.

Шундай аҳвол 23-махсус кўчма механизациялашган колоннада ҳам учрайди. Колонна инженер-техник ходимлари ва хизматчилари электр энергияси ва ёнилғи сарфиётини мунтазам анализ қилиб бормайдилар. Хўжасизлик натижасида бу ерда ўтган йили 40 тоннадан кўпроқ нефть маҳсулоти ортиқча сарф бўлди.

Назоратчилар Абдураҳмонов номли совхозда бўлганларида хўжалик раҳбарлари шошиб қолишди. Чунки ёнилғи-энергетика ресурсларини иқтисод қилиш бўйича биророта ҳам тадбир кўрилмаган эди. Ўз вазифасига масъулиятсизлик билан қараётган раҳбар ўртоқлар рейд қатнашчилари олдида уялиб қолдилар.

Рейд якунлари район халқ контроли комитетида муҳокама қилиниб, жавобгар кишилар жиддий огоҳлантирилди. Хўжаликлар халқ контроли группаларига тежамкорлик режимини кучайтириш, белгиланган тадбирларнинг бажарилишини мунтазам текшириб бориш тавсия этилди.

Қ. ТОШМУҲАМЕДОВ,
Тошкент район халқ контроли комитетининг инспектори.

«Ташкентводстрой» трестига қарашли Бекобод ихтисослаштирилган кўчма механизациялашган колоннасининг Виктор Кашшаев бошлиқ бригада аъзолари халқ контроли группаси рейд ва текширишларда актив иштирок этиб келмоқда. Суратда: (чапда) бригада бошлиғи Виктор Кашшаев; (ўнгда) бригада аъзолари тайёр арматураларни назоратдан ўтказишмоқда.

Т. Маҳкамов фотолари.

НАЗОРАТЧИЛАР ТАШАББУСИ

КАЛИНИН районидаги «Хасково» совхози миришкорлари ўтган йили ҳар гектар ердан 249 центнердан сабзавот йиғиб олдилар. Давлатга 8210 тонна сабзавот, 1747 тонна картошка топширишди. Бу топшириқдагидан анча зиёддир. Совхоз аҳли бу муваффақиятга деҳқончилик маданиятини ошириш, шунингдек, маҳаллий ва минерал ўғитлардан тўғри фойдаланиш ҳисобига эришди.

Халқ назоратчилари бу йил ҳам маҳаллий ва минерал ўғитлардан оқилона фойдаланиш тадбирларини ишлаб чиқишди. Шу жумладан, минерал ўғитларни қабул қилиш ва сақлашнинг аҳволи, бўлимлар, бригадаларда ўғитлардан самарали фойдаланиш, ўғитларни тақсимлашда дала карталарига риоя қилиш, фан ва техника ютуқлари, илғор тажрибалардан кенг фойдаланиш бўйича рейд ва текширишлар ўтказиш режаларини ишлаб чиқишди.

Район партия комитети бюро йиғилишида «Хасково» совхози халқ контроли группасининг ўғитлардан самарали фойдаланиш ва сақлашни яхшилаш бўйича тузган тадбирлари маъқулланди ва бошқа хўжаликлар партия ташкилотларига ҳам маҳаллий шароитни ҳисобга олиб бу йўлда тадбирлар ишлаб чиқиш тавсия этилди.

МАШИНАЛАР «ДОКТОРИ»

... Бахтсиз ҳодиса юз берди. «Жигули» енгил машинаси самосвалга урилиб, уч киши қаттиқ жароҳатланди. Бир зумда тўпланган одамлар кўнгилсиз воқеани ўзларича таҳлил қилабошладилар.

— Катта кўча, чорраха бўлмаса. Қандай қилиб урилди экан?

— Тезлигини оширган-да.

— Яп-янги машинанинг пачағи чиқибди-да.

— Машина нимаси, одамларни гапирсангчи!

Давлат автомобиль инспекцияси ходимлари одамларни тарқатишга уриниб, авария қандай юз берганлигини аниқлашар, протокол тўлдиришарди.

Хўш, бу бахтсиз ҳодиса қандай қилиб юз берди? Унинг олдини олиш мумкинмиди? Ҳа, мумкин эди.

Бу бахтсиз ҳодисани Давлат автоинспектори, старший лейтенант ўрток Х. Ибодов шундай изоҳлайди.

— Кўча ҳаракати қоидасида шундай ибора бор. Ҳар бир шофёр йўлга чиқиш олдидан машинаси техник ҳолатини кўздан кечириб, бузуқ эмаслигига тўла ишонч ҳосил қилгандагина рулга ўтириши керак. Бу — кўнгилсиз ҳодиса-авария рўй бермаслигига бош омилдир. Афсуски, ҳамма шофёрлар ҳам бундай қилишмайди.

Шаҳар техника кўриги постидан ҳар куни ўртача 75—80 та шахсий машиналар назоратдан ўтказилади. Старший лейтенантлар Х. Ибодов ва Р. Сотволдиевлар эътиборидан ҳеч бир камчилик четда қолмайди. Бу ўткир кўзлар бирон-бир камчиликни сезишса, унга шафқатсиз бўлишади.

— Бизнинг постимизга шофёрлар ўз машиналарини ҳар йили бир мартагина олиб келишади, — дейди Х. Ибодов, — ана шу кўрик давомида сўзсиз камчиликларни бартараф этишга ҳаракат қиламиз. Лекин биз машиналарни бир йилда атиги бир марта кўрамиз, холос. Шофёрлар эса ҳар куни йўлга чиқишади. Неча километрлаб масофаларни босиб ўтишади. Энг аввало уларнинг ўзлари назоратчи бўлишлари керак. Кўчаларимизда содир бўлаётган кўнгилсиз воқеаларнинг маълум қисми машиналарнинг техник жиҳатдан қаровсизлиги сабабли юз бермоқда. Қолаберса ана шу техника кўригига ҳам машиналарини бузиқ ҳолда олиб бораётган шофёрларнинг хатти-ҳаракати эса кишини ниҳоятда ранжитади. Мисол учун Ҳамза районидаги Невский кўчаси 61-уйда яшовчи Виктор Гостев «38—55» ТНЕ маркали машинасига янги двигатель ўрнатиб, уни сир тутиш ниятида номерни эговлаган. «62—59» ТНЛ маркали машина эгаси А. Дурандина билан «30—20» ТНН маркали машина эгаси Н. Раҳимовлар кўрикка ўз машиналарини бузуқ ҳолда олиб келишган. Сўзсиз улар кўрикдан ўтишмади.

Техника кўриги постига старший лейтенант Х. Ибодов бошчилик қилмоқда. Мана 22 йилдирки, ўз касбига сидқидилдан меҳр қўйган давлат автоинспектори шофёрлар ўртасида машиналарнинг моҳир «хирурги» сифатида донг таратиб келмоқда.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ,
Ш. УМУРЗОҚОВ.

Суратда: Давлат автоинспектори, старший лейтенант ўртоқ Х. Ибодов машинани кўрикдан ўтказмоқда.

А. Абалян фотоси.

Қизилқумнинг сейсмик картаси

ЎЗБЕКИСТОН ССР Фанлар академияси сейсмология институти билан Тошкент Политехника институтининг олимлари Марказий Қизилқумни сейсмик районлаштириш борасида биргалашиб олиб борган ишларини поёнига етказдилар.

Ўтган йил кўкламида юз берган Газли зилзиласини тадқиқ этишда олинган маълумотлар улар тузган сейсмик картада акс эттирилди. Сейсмик тўлқинларнинг эҳтимолий тарқалиш йўллари кузатиб чиқилди, ер пўстлоғидаги узилишлар ва ёрилишларнинг хусусиятлари, сейсмик активлик даврида ер ости сувлари режимидаги ўзгаришлар таърифланди.

Яқин келажакда бу ерларда қад кўтарадиган янги-янги шаҳарларни лойиҳаловчилар ва қурувчилар сейсмологларнинг шу тавсияларидан фойдаланадилар.

(ЎзТАГ).

ФАН ЯНГИЛИКЛАРИ

МИКРОБИОЛОГЛАР ТАВСИЯ ҚИЛАДИЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР Фанлар академияси микробиология бўлимининг олимлари пиллакашликда самарадорликни ошириш йўлини таклиф қилдилар. Улар пилла тортиш жараёнини тезлаштириш, чиқадиган хом ипакни кўпайтириш учун микроорганизмлардан олинадиган ферментлардан фойдаландилар.

Пилла тортилиб бўлгач, сарнагида бирмунча ипак қолади. Ҳозирга қадар шу қолдиқ сарнакни узоқ вақт қайнатиш йўли билан тортиб олинарди. Бунинг учун уни икки марта ёки уч марта қайнатишга тўғри келарди. Энди чонга бир неча грамм фермент ташлаб юборилса, бояги ишларга эҳтиёж қолмайди. Марғилон ипак комбинатида ўтказилган тажрибалар жараён вақти уч баравардан зиёд қисқаришини, хом ипак нобудгарчилигига тамомила барҳам берилишини, пилла тортувчиларнинг меҳнат шароитлари яхшиланишини кўрсатди.

Микробиологларнинг тавсиялари бўйича ёғ парчаловчи ферментлар Охунбобоев номли Самарқанд кўн заводида ҳам текшириб кўрилди. Тажриба кўнчиликда ҳам ферментлар шубҳасиз истиқболли эканлигини кўрсатди: ишлаб чиқариш жараёни тезлашди ва кўн маҳсулотлар сифати ошди.

ОЛИМЛАРНИНГ ЛАВЛАГИКОРЛАРГА ЁРДАМИ

Оҳангарон, Бекобод ва Чиноз районларидаги хўжаликларда хашаки лавлагининг «Узбекская полусахарная» навини экишга киришилди. Ўзбекистон чорвачилик илмий тадқиқот институтида ўтказилган тажрибалар ана шу нав экилган жойларда гектаридан 1500 центнердан ортиқроқ — одатдагидан икки баравар кўп хашаки лавлаги олиш мумкинлигини кўрсатди.

Республика колхозлари ва совхозларида бу йил ҳаммаси бўлиб «Узбекская полусахарная» нави уч минг гектар майдонга ўтган йилдагидан олти баравар ортиқроқ ерга экилади. (ЎзТАГ).

Ёш ижодкор кўргазмаси

КПСС Марказий Комитетининг «Ижодкор ёшлар билан ишлаш тўғрисида»ги чиқарган тарихий қароридан сўнг республика ёшлар уйида Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети томонидан ташкил этилган «Илҳом» клуби ўз ишини бошлаб юборди. Яқинда клубда истеъдодли ёш рассом Баҳодир Жалоловнинг «Менинг замондошларим» номи остида 40 га яқин портрет асарлари кўргазмаси очилди. СССР Рассомлар союзининг аъзоси Баҳодир Жалолов ўтган уч-тўрт йил ичида ўзбек тасвирий санъатига ўзининг муносиб улушини қўшди. Рассом ўзи яратган портретлари билан республика, Бутуниттифоқ бадиий кўргазмаларида актив иштирок этиб келмоқда. Ҳатто, унинг асарлари Чехословакия, Германия Демократик Республикаларида ҳам намойиш этилиб, чет эллик томошабинлар олқишига сазовор бўлди. Суратда: рассомнинг кўргазмада намойиш этилаётган «Бахт» расми.

А. АЛИМЖОНОВ фоторепродукцияси.

Реклама ва эълонлар

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАРИ ПРОКАТИ КОНТОРАСИ ВА ОЛМАЛИҚ ШАҲАР КИНОЛАШТИРИШ БОШҚАРМАСИ

«КОСМОС» КИНОТЕАТРИДА

«СЎНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ»

БАДИИЙ ВА ХРОНИКАЛЬ-ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАРНИНГ КИНОФЕСТИВАЛИНИ ЎТКАЗАДИ

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР	ХРОНИКАЛЬ-ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР
13 мартда «КОММУНИСТ» («Мосфильм»)	13 мартда ҲАЙҚИРИҚ
12, 14 мартда «ОКТЯБРЬ КУНЛАРИДА» («Ленфильм»)	12, 14 мартда «ВАТАН»
13, 15 мартда «ҚОРА КОНСУЛНИНГ ҲАЛОКАТИ» («Ўзбекфильм»)	13, 15 мартда «КИРОВ ОЗАРБАЙЖОНДА»
14, 16 мартда «ТИНЧ ОКЕАНИДА» («Мосфильм»)	14, 16 мартда «БИЗ ЎШАНДА ЁШ ЭДИК»
15, 17 мартда «ҲАЛОКАТ» (2 серия) («Мосфильм»)	15, 17 мартда «ҚЎМОНДОНЛАР»
16, 18 мартда «ҚИЗИЛ МАЙДОН» (2 серия) («Мосфильм»)	16, 18 мартда «СОВЕТ ГЕРБИ ҲАҚИДА»
17, 20 мартда «КЎЧМА ФРОНТ» (Свердловск киностудияси)	17, 20 мартда «ЎЗ ҚЎЛИ БИЛАН»
18, 21 мартда «ОҒИШ БУРЧАГИ» (2 серия) («Ленфильм»)	18, 21 мартда «КОММУНИСТЛАР»
19, 22 мартда «БОЛТИҚ ДЕПУТАТИ» («Ленфильм»).	19, 22 мартда «ОКТЯБРЬ ҚАНОТЛАРИ»

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ ВА ЧИРЧИҚ ШАҲАР КИНОЛАШТИРИШ БОШҚАРМАСИ

А. НАВОИЙ НОМЛИ КИНОТЕАТРДА

«ДОИМО БИЗНИНГ ҚАЛБИМИЗДА»

РЕВОЛЮЦИЯНИНГ ГЕНИАЛ ДОҲИЙСИ, СОВЕТ ДАВЛАТИНИНГ АСОСЧИСИ В. И. ЛЕНИН ҲАҚИДАГИ БАДИИЙ ВА ХРОНИКАЛЬ-ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР КИНОФЕСТИВАЛИНИ ЎТКАЗАДИ.

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР	ХРОНИКАЛЬ-ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР
12, 13 мартда «ОНА ҚАЛБИ» (М. Горький киностудияси)	12, 13 мартда «ВОЛОДЯ УЛЬЯНОВ»
14, 15 мартда «ЛЕНИН ПОЛЬШАДА» («Мосфильм»)	14, 15 мартда «ЛЕНИН ИШИ ЯШАЙДИ ВА ҒАЛАБА ҚОЗОНАДИ»
16, 17 мартда «ЛЕНИН ОКТЯБРДА» («Мосфильм»)	16, 17 мартда «ЛЕНИН ПЛАНИ БЎЙИЧА»
18, 19 мартда «БЛОКНОТДАН БИР ВАРАҚ» («Ўзбекфильм»)	18, 19 мартда «ЛЕНИН ҚОЗОНДА»
20, 21 мартда «ЛЕНИН ҲУЗУРИГА» («Мосфильм»)	20, 21 мартда «ЛЕНИННИНГ ХАТЛАРИ»
22, 23 мартда «ҚИЗИЛ МАЙДОН» (2 серия) («Мосфильм»)	22, 23 мартда «ЛЕНИН АМЕРИКА БИЛАН ГАПЛАШАДИ»
24, 25 мартда «БОШҚА ТОМОНДАН КЕЛГАН ОДАМ» (М. Горький киностудияси — Швеция)	24, 25 мартда «КУРАШ ВА ИЖОД»
26, 27 мартда «ИШОНЧ» («Ленфильм» киностудияси — Финляндия)	26, 27 мартда «ЛЕНИННИНГ ҚЎЛЁЗМАЛАРИ»

Сеанслар соат 10.00 да бошланади.
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ПОЛВОНЛАР

Ўша кезлари Пушкин номли маданият ва истироҳат боғи жуда гавжум бўларди. Бир ёқда дарбозлар ҳунар кўрсатишса, бошқа тарафда халқ ҳофизлари ўз санъатларини намойиш қилардилар. Боғдан таралаётган карнай-сурнай садолари узоқ-узоқларга эшитилиб турарди. Лекин кўпчилик кураш майдонига тўпланарди. Номи кетган полвонларнинг бел олишувини томоша қилиш истагидагиларнинг саноғи йўқ эди. Ана шундай кунларнинг бирида боғга бутун республиканинг мана-ман деган полвонлари йиғилишди.

Кураш даврасига тўпланган полвонлар ҳаммаси бир-бирларини яхши билишарди. Лекин улар негадир сукут сақлашар, бутун диққат-эътиборларини бир нуқтага тўплашга интилишарди. Улар катта синов олдида эдилар.

Ишқибозлар орасида эса ҳар хил гап юрарди. Кимдир асакалик Карим полвон ютиб кетади деса, бошқа бир ишқибоз тошкентлик Қаюм полвон тарафини оларди. Уларнинг турли полвонларга ён босаётганликларидан ўзлари ҳам республиканинг ҳар хил тарафидан келганликлари сезиларди.

Дарҳақиқат, бугунги кураш жуда қизиқарли бўлиши кутиларди. Чунки, ғайрати қайнаб турган, эртадан-кечгача олишса ҳам чарчамайдиган даражадаги, меҳнатда чиниққан, кураш машқини олган полвонлар тўпланишган. Избосканлик Муллаўсар полвон Ботиров, наманганлик Қоратой полвон Юсупов, тошкентлик Асқар полвон Отабоев, пискентлик Тўйчи полвон Раҳимбоев, қўйингки, йигирмадан зиёд полвон асосий совринни олиб кетиш иштиёқида кураш майдонига тўпланишган.

Ниҳоят кураш бошланди. Ишқибозлар ўзлари ёқтирган полвонларга ён босишар, ўтирган ерларида ундай қил, бундай қил деб луқма ташлашарди. Уларнинг қарсаклари-ю, қийқириқлари бутун боққа таралларди. Лекин навбат асакалик Карим полвон ва тошкентлик Қаюм полвонларга келганда ҳамма жим бўлиб қолди. Иккала полвон ҳам донг таратганлардан. Лекин сира ўзаро бел олишишмаган эди. Курашнинг кескин ва қизиқарли ўтишига яна бир сабаб бор эди: беллашувда ярим оғир вазнлилар ўртасида республика чемпиони деган унвон тақдири ҳал бўларди.

Улар даврани узоқ айланишди. Қизил тўн, оқ белбоғлик полвон узоқ айлангандан сўнг давра ўртасига борганда бир лаҳза тўхтаб қолди. Кейин зарб билан ҳаракат қилди-ю, ҳарфини кўтаришга интилди. Афтидан қайтарма усулини ишга солмоқчига ўхшарди. Лекин рақиби қора тўн, кўк белбоғлик Қаюмполвон Абдуллаев ҳам анойилардан эмасди. У усталик билан чап берди-да, рақибининг белидан олиб, қаттиқ сиқиб ўзига тортди ва азот кўтармоқчи бўлди. Каримполвон эса белини бермади. Унинг йўлини тўсди. Улар яна анчагача пайт пойлаб давра айланиб юришди. Даврада қийқириқ бошланиб кетди. Кураш қизигандан қизир, асакаликлар ўз вакилларига, тошкентликлар эса Қаюмполвонга далда беришарди.

Дарҳақиқат, Қаюмполвон унча-мунчага тан бермайдиган ўзи эса кўпгина усулларни яхши биладиганлардан эди. Айниқса, ҳарфининг оёқларини ердан узиб, йиқитишни яхши ўзлаштириб олганди. Каримполвон бўлса, ердан шопирма қилиб, қайтарма усулини қўллашга уста. Полвонлар ўзларининг шу севимли усулларини қўллашга узоқ ҳаракат қилишди. Лекин бу уринишлар зое кетди. Улар ўртасидаги беллашув шу куни ажрим бўлмади. Фақат кўпроқ ҳаракат қилган Қаюмполвон улоқни ўзида олиб кетди.

...Бел олишганларнинг иккалови ҳам полвонлар сулоласидан эди. Улар ўз даврларида елкаси ер кўрмаган деган юксак номга сазовор бўлган. Қаюм полвоннинг отаси Абдулла ака Тошкентнинг энг зўр курашчиларидан бўлган. У машҳур тошкентлик Аҳмад полвоннинг замондошидир. Абдулла аканинг фарзандлари ҳам ота йўлидан боришди. Уларнинг ҳаммаси полвон бўлиб, бутун республикада донг таратган. Жумладан Қаюм полвоннинг укаси Маннопжон Улуғ Ватан уруши йилларида фашистларга қарши жангларда иштирок этибгина қолмай, қуролдошлари орасида ўзининг уста курашчи эканлигини ҳам намойиш қилган, кўпгина davralарда ғолиб чиққан эди. Бинобарин, миллий курашни ривожлантиришда Абдуллаевлар оиласининг ҳиссаси жуда катта бўлди.

Каримполвон ҳам аслида курашчилар оиласидан. Унинг отаси Маллашер Отахонов Асакада донг таратган полвонлардан эди. Ота ёш Каримжонни курашга ишқибозлигини сезиб ўзи билан кўпгина давраларга бирга олиб борган, дадаси кураш тушган чоғлари Карим отасига омад тилаб, ўзи ҳам курашнинг сир-асрорини ўргана борди. Ниҳоят унга ҳам навбат келди.

— Ҳали-ҳали эсимда, — деб хотиралайди Карим ака. — Биринчи бел олишувдаёқ рақибимни ютдим. Эртасига бутун Асакада менинг ютуғимнинг довруғи таралди. Қўни-қўшнилар, қариндош-уруғлар суюнишар, катта полвонлар эса сафимизга яна бир азамат қўшилди, деб елкамга қоқиб қўйишарди.

Каримполвон Маллабоев 1934 йили Москва, Ленинград, Ўзбекистон, Озарбайжон ва Арманистон полвонларининг биринчилигида иштирок этади. Бу йирик мусобақада у яна бир марта ўз маҳоратини намойиш этди. Ўша йили командалар ўртасида Ўзбекистон вакиллари биринчи ўринни олдилар.

Карим полвон суронли уруш йилларда меҳнат жабҳасида полвонлик қилди. Ўша даврда Фарҳод ГЭСидаги умумхалқ қурилишида учратиш мумкин эди. Кейинчалик у колхозда мироблик қилди. Ветеран ҳамон кураш davralаридан қолмайди. Албатта, у энди бел олишмайди, лекин мусобақа бўлишини эшитиши биланоқ тўнини елкасига ташлайди-ю томошага йўл олади.

Т. ОДИЛОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер, спорт ветерани.

Тошкентдаги 28-китоб магазини ўтган йили китоб савдоси ходимлари социалистик мусобақасида энг яхши кўрсаткичларга эришди. Магазин коллективи китоб пропагандаси ва тарқатиш бўйича ўтказилган бирқанча конкурс ва кўрикларда ғолиб чиқди. Суратда: магазин бўлимида.

Р. Шамсуддинов фотоси,

(ЎзТАГ).

Спорт

ШОХСУПАДА — ТОШКЕНТЛИК ҚИЗ

Халқаро хотин-қизлар куни арафасида Москвадаги «Крылья Советов» спорт саройида ажойиб мусобақалар бўлиб ўтди. Бу ерда ёш бадиий гимнастикачилар хизмат кўрсатган спорт мастерлари Л. Савенкова, Т. Кравченко ва халқаро классли спорт мастери Е. Карпухина совринлари учун бўлиб ўтган Бутуниттифоқ турнирида иштирок этдилар.

Икки ёш группасидаги баҳсларда Тошкент, Волгоград, Одесса, Тбилиси, Рига, Минск спортчилари ва майдон эгалари ҳамда Москва области вакиллари қатнашдилар. Катта ёшлилар группасидаги мусобақада асосий соврин учун кураш жуда кескин бўлди. Бир йўла уч спортчи — тошкентлик И. Гурко, москвалик А. Корноухова ҳамда тбилисилик А. Суховалар биринчи ўринни олиш учун бор маҳоратларини ишга солдилар. Бу бадиий гимнастикачиларнинг ўзаро мусобақасида тошкентлик спортчининг қўли баланд келди. Ирина 18,8 балл тўплаб, рақибларини ортда қолдириб кетди. А. Карноухова иккинчи, А. Сухова эса учинчи ўринни эгаллади.

КУЧЛИЛАР САФИДА

Тошкент Давлат университети баскетболчилари биринчи лига командалари ўртасидаги мамлакат чемпионати навбатдаги тур учрашувларини ўтказдилар. Бу гал ҳамшаҳарларимиз Грузия политехника институти командасини қабул қилдилар.

Аввалги турда Ереван спартакчилари билан бўлган иккинчи учрашувда ғалабани бой бериб қўйган тошкентликлар бу галги ўйинга жиддий муносабатда бўлдилар. Аҳиллик ва ҳужумкорлик ўз самарасини берди. «Университет» командаси баскетболчилари биринчи учрашувда 105:66, иккинчи матчда эса 106:68 ҳисобида ғалабага эришдилар.

Шундай қилиб, тошкентлик баскетболчилар 17 очко тўпладилар. Ҳамшаҳарларимиз ҳозир турнир жадвалида пешқадамлик қилаётган кучли беш команда сафида бормоқдалар.

КИЧИК РАКЕТКА УСТАЛАРИ

Ўсмирлар ўртасида стол теннисида бўйича Ўзбекистоннинг бу йилги шахсий-команда биринчилиги республика пойтахтида давом этди. Юздан ортиқ ёш спортчилар кўнгилли спорт жамиятлари ва ташкилотлари терма командалари составида ғолиблик учун баҳс юритдилар.

Умумкоманда мусобақасида «Спартак» жамияти командаси аъзоларига тенг келадиганлар топилмади. Улар асосий совринли ўринларни эгаллаб, команда ҳисобида ҳам биринчи ўринни ишғол қилишди. Иккинчи совринли ўринни «Меҳнат резервлари» жамияти командаси, учинчи ўринни эса «Меҳнат» жамияти вакиллари олдилар.

Шахсий ҳисобда тошкентлик спартакчи Ф. Булатова, «Меҳнат резервлари» вакили В. Парамошкин, темирйўлчи Р. Қодировлар ғолиб чиқишди. Совриндорлар сафида областимиз вакилларидан юқоричирчиқлик пахтакорчилар А. Ким ва Ю. Эм, ангренлик «Меҳнат резервлари» коллективи аъзоси Л. Ратшиналар ҳам бор.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Гимнастика. 10.30 — Буратино кўргазмаси. 11.00 — Ота-оналар, Сизлар учун. 11.30 — Концерт (музикали программа). 12.00 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар. 12.50 — Табиат ва инсон. 13.20 — «Сеҳргар» (бадиий фильм). 14.55 — Ҳужжатли фильм. 15.15 — «Здоровье». 15.45 Концерт. 16.00 — Ҳайвонот оламида. 17.00 — Хоккей: ЦСКА — «Трактор». 19.15 — Мультфильмлар. 19.45 — «9-студия». 20.45 — «Икки капитан» (бадиий фильмнинг 5-серияси). 22.00 — «Вақт». 22.30 — Санъат усталари концерти. 23.30 — Баскетбол. «Строитель» — «Динамо». 00.10 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.10 — Янгиликлар. 10.20 Доира рақсга чорлайди (кўрик). 11.00 — Альпинизм — халқ хўжалигига. 11.30 — Ота-оналар учун консультация. 12.05 — Волейбол: «Автомобилист» (Тошкент) — «Нефтчи» (Боку). 13.05 — «Любавинларнинг тугатилиши (бадиий фильм). 14.35 — Ленин, Октябрь ва Ўзбекистон. 18.05 — «Юлдузча». 18.35 — «Қизил байроқли Туркистон». 19.00 — Ота-оналар университети. 19.30 — «Ахборот». 19.45 Олтин қўллар (концерт). 21.00 Ахборот. 21.20 — Куйланг ёш хонандалар. 22.00 — «Вақт» (Москва). 22.30 — Илғор тажриба мактаби. 22.45 — «Хўроз» (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

17.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — Раққоса (кундуз ва кечқурун).

Раққоса — «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ганг узра тонг — «ЎЗБЕКИСТОН» (10.40, 13.20, 16, 18.30, 21.00). ҲАМЗА НОМЛИ (кундуз ва кечқурун).

Эски милтиқ — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Табор кўкка интилади — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»). Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.